

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

104

№ И-78
Дата 12.07.1993 год.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

бул. Витоша 1а
1000 София, България
тел. (2) 875 513,
803 923
факс (359 2) 876 514

Сл. № 19/К.О. 13/93г.
Дата 12.07.1993г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО
№ 13/1993 год.

*копие М. Сабинова
12. VII. 93г.*

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл.18 ал.2 от Закона за конституционния съд и съгласно поделението от 10.06.1993 год. по горното дело Висшия адвокатски съвет представя становището си по искането на Министерския съвет за даване на задължително тълкуване на чл.125 ал.2 от Конституцията относно компетентността на Върховния съд да упражнява правомощията на Върховния административен съд по спорове за законността на актовете на Министерския съвет до приемането на новите съдоустройствени и процесуални закони както следва:

1. По повод на конкретен случай конституционния съд е дал отговор на този въпрос с определение № 6 от 30.06.1992 год. по конституционно дело № 12/1992 год.:

"До създаването на определената в конституцията нова организация на съдебната власт (глава VI от конституцията) Върховния съд на Република България като най-висша съдебна инстанция изпълнява функциите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, включително и с правомощието да сезира Конституционния съд (аргумент от § 2 и 4 от преходните и заключителните разпоредби

на Конституцията) ".

С това определение Конституционния съд е изразил принципно разбиране независимо от това, че е имал предвид отговор на конкретния въпрос дали във преходния период до учредяването на Върховен касационен съд и Върховен административен съд (чл.119,124 и 125 от Конституцията) Върховния съд има правомощието по чл.150 от Конституцията.

2. Това разрешение намира опора във параграф 2 и 4 от преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, както това изрично е казано в определението. Наистина в § 2 е посочено само, че до избирането на Върховен касационен съд и на Върховен административен съд техните правомощия по чл.130 ал.1 (за посочване на членове на Висшия съдебен съвет) и по чл.147 ал.1 (за избиране на членове на Конституционния съд) се упражняват от Върховния съд на Република България. Това обаче не означава, че функциите на най-висшите съдебни учреждения по Конституцията до тяхното учредяване няма да бъдат изпълнявани от действащия сега Върховен съд. Подобно разрешение при липсата на съдоустройствени и процесуални закони, съобразени с Конституцията, би довело до абсурда в Република България да няма съдебна власт; това би означавало, че до въвеждането на предвидената във Конституцията съдебна организация да не се осъществява правосъдие и правораздаване и оттам правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата да бъдат лишени от съдебна защита, както и да не се упражнява установеният вече съдебен контрол.

Колкото се отнася до конкретните правомощия на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, съответно предвидени в чл.124 и чл.125 от Конституцията, несъмнено те трябва да се упражняват и се упражняват без колебания и оспорване от Върховния съд: той осъществява върховния съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища (функция на Върховния съд по чл.124 от Конституцията), той осъществява върховния съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване (функция на Върховния административен съд по чл.125 ал.1 от Конституцията).

Изобщо съдебната власт по настоящем се упражнява от органите по заварените устройствени и процесуални закони, макар и те да не отговарят на предвидената в Конституцията организация.

Прочее защитата на правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица и съдебния контрол за законност на актове на администрацията се осъществява изцяло от заварените органи на съдебната власт.

3. Ето защо няма и не може да има някакво основание актовете на Министерския съвет и на министрите да не бъдат поставени под съдебен контрол макар и да не е създаден още Върховния административен съд. С други думи Върховния съд на Република България следва да упражнява правомощията по чл.125 ал.2 от Конституцията така, както изпълнява всички останали функции и задължения по чл.124 и 125 ал.1 от Конституцията.

Според чл.4 ал.1 от Конституцията Република България е правова държава и тя се управлява според Конституцията и законите на страната. Министерския съвет е длъжен да ръководи и осъществява вътрешната и външната политика в страната в съответствие с Конституцията и законите (чл.105 ал.1 от Конституцията). За това задължително и безусловно неговата дейност попада под контрола, - парламентарен и съдебен, - както това е предвидено в Конституцията и който контрол следва да се упражнява и се упражнява от възникналата й власт. Обратното разбиране би означавало, че Министерския съвет може да развива дейността си без контрол. А не е излишно да се припомни, че дори и законите и другите актове на Народното събрание, както и актовете на президента на Републиката подлежат на съдебен контрол (чл.149 ал.1 т.2 от Конституцията).

4. Впрочем и по завареното законодателство актовете на Министерския съвет и на отделни министри подлежат на косвен съдебен контрол. По силата на чл.15 ал.2 от Закона за нормативните актове (който текст не е отменен) правораздавателните органи не следва да прилагат постановления, правилници, наредби и инструкции които противоречат на нормативен акт от по-висока степен. И на това основание противозаконните актове на Министерския съвет и на отделни министри не могат да имат действие.

В заключение Висшия адвокатски съвет намира, че Върховния съд на Република България не само има правомощията на Върховния административен съд по чл.125 ал.2 от Конституцията до неговото създаване, но е и задължен да упражнява контрол за законност на актовете, посочени в тази разпоредба.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:
адв.ТОДОР БУРИЛКОВ